

1. "Gözetmişim" kelimesinde -di eki -ti haline dönmüş yani ünsüz benzeşmesi olmuştur. "Sapasağlam" kelimesinde pekiştirme harfi "p" sebebiyle ünlü türemiştir. "Daracık" kelimesinde -cık küçültme eki nedeniyle ünlü türemiştir. "Yazdığının" kelimesinde "yazdık" ünlü ile başlayan bir ek aldığı için ünsüz yumuşaması olmuştur.

Cevap: B

2. "Çocukluğunu" ve "keşfedememişlerdir" kelimelerinde ünsüz yumuşaması; "gerçekçi" ve "şaşırtmıştı" kelimelerinde ünsüz sertleşmesi vardır.

Cevap: E

3. Verilen parçada "rahatça" kelimesinde ünsüz sertleşmesi vardır. -ca eki "t" harfi nedeniyle -ça şeklini almıştır. Ayrıca "yürüttü" kelimesinde de -dü eki -tü haline gelmiştir.

Cevap: C

4. Ünlü daralması genellikle -yor şimdiki zaman ekiyle olur. II numaralı cümledeki "değişmiyor" sözcüğünde olumsuzluk eki olan -me ekinin ünlüsünün daralıp "i" olduğu görülmektedir.

Cevap: B

5. Sırasıyla seçeneklerdeki halktan, Türkçe, ikilikten ve yattığı kelimelerinde "d" sesinin "t" sesine dönmesinden kaynaklanan ünsüz sertleşmesi vardır.

Cevap: E

6. Verilen cümledeki "tepki" kelimesi tep- fiiline -gi fiilden isim yapım eki getirilmesiyle oluşmuştur. "p" sesinden kaynaklanan g > k ünsüz benzeşmesi vardır. Ünsüz benzeşmesi seçeneklerde "bıraktım" kelimesinde vardır. -dı eki -tı halini almıştır.

Cevap: C

7. I. sözcükte k > ğ ünsüz yumuşaması; II. sözcükte e > i ünlü daralması; IV. sözcükte ben-a > bana ünlü değişimi ve V. sözcükte d > t ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: C

8. "Onu dayımla birlikte hastaneye gittiğimizde ziyaret ettim." cümlesinde -dik ekinde gerçekleşmiş d > t ünsüz benzeşmesi ve k > ğ ünsüz yumuşaması vardır.

Cevap: C

9. Beklediğimiz, birçoğunu, derdi ve inancını kelimelerinde ünsüz yumuşaması varken "uykusuzluktan" kelimesinde ünsüz benzeşmesi ve ünlü düşmesi vardır.

Cevap: D

10. I. kelime d > t ünsüz benzeşmesi; II. kelime savur-fiilinin -l fiilden fiil yapım eki alması sebebiyle gerçekleşen ünlü düşmesi; III. kelime ben-a > bana ünlü değişimi ve V. kelime d > t ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: D

TASARI PLUS

11. Kelimeler -cık/-cik küçültme eki aldıklarında bazen ünsüz düşmesi gerçekleşir. Küçük kelimesi -cük eki aldığı anda küçücük halini almıştır. "k" ünsüzü düşmüştür.

Cevap: B

12. V. kelime olan "ilerlemeye" kelimesinin kökü "ileri" kelimesidir. Yani -le isimden fiil yapım eki aldığı anda "i" ünlüsü düşmüştür. Burada bir ses olayı vardır.

Cevap: E

1. I. cümlede "kurmuştu" kelimesinde ünsüz benzeşmesi; II. cümlede "fethedilmiş" kelimesinde fetih > fethi ünlü düşmesi ve et- ek fiilinin ek alması sebebiyle gerçekleşen ed- ünsüz yumuşaması; III. cümlede "yalnız" kelimesi "yalın" sözcüğünden geldiği için "ı" sesinin düşmesiyle oluşan ünlü düşmesi ve V. cümlede "ayrıca" kelimesinde ayır- fiilinin ek almasıyla gerçekleşen ünlü düşmesi vardır.

Cevap: D

2. "düşmüyor" kelimesinde ünlü daralması; "demekten" kelimesinde ünsüz sertleşmesi; "edilen" sözcüğünde ünsüz yumuşaması; "ışıklarını" sözcüğünde kaynaştırma vardır.

Cevap: A

3. Sırasıyla "reddetmeden, affedemedim, hakkını ve zannediyor" kelimelerinde ünsüz türemesi vardır.

Cevap: D

4. Ünsüz değişimi, ünsüz yumuşaması demektir. Verilen parçada da ünsüz yumuşaması "koyamayacağına" kelimesinde vardır.

Cevap: C

5. I. kelimedede "çok" ismine ek gelmesiyle oluşan ünsüz yumuşaması; II. kelimedede -dir ekinin -tir olmasıyla gerçekleşen ünsüz sertleşmesi; III. kelimedede -dik ekinin -diğ olmasıyla gerçekleşen ünsüz yumuşaması ve V. kelimedede -gin ekinin -kin olmasıyla gerçekleşen ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: D

6. A seçeneğinde "anlamıyor" kelimesinde ünlü daralması; B seçeneğinde "ayrıntı" kelimesinde ayır- fiiline ek gelmesiyle gerçekleşen ünlü düşmesi; C seçeneğinde "korktuğu" kelimesinde ünsüz yumuşaması ve E seçeneğinde "etti" fiilinde ünsüz sertleşmesi vardır.

Cevap: D

7. "Sanatçıların" ve "ağlamaktan" kelimelerinde ünsüz benzeşmesi, "zehrini" ve "ağzında" kelimelerinde ünlü düşmesi vardır. "Mektubunda" kelimesinde ünsüz yumuşaması meydana gelmiştir.

Cevap: B

8. "şaştık" kelimesinde ünsüz benzeşmesi; "edeceğiz, pirince, derdi" kelimelerinde ünsüz değişimi; "yolun ortası" tamlamasında ulama ve "hangisine" kelimesinde yardımcı ünsüz bulunmaktadır.

Cevap: A

9. Sırasıyla "bilmiyoruz, kavırıyoruz, belirliyoruz, yaşıyoruz" kelimelerinde ünlü daralması vardır. "çevreliyoruz" kelimesinde çevir-e > çevre olduğu için ünlü düşmesi ve çevre-le-yor > çevreliyor olduğu için ünlü daralması vardır.

Cevap: D

10. I. sözde "n" kaynaştırma ünsüzü; II. sözde birlik-de > birlikte ünsüz benzeşmesi, III. sözde "s" yardımcı ünsüzü ve IV. sözde güç-e > güce ünsüz yumuşaması vardır. V. sözde ünlü türemesi değil, çıkabilmek-de > çıkabilmekte ses olayından kaynaklanan ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: E

11. "Güçten" kelimesinde ünsüz sertleşmesi, "şeklindeki" kelimesinde ünlü düşmesi ve "koyabildiğinden" kelimesinde ünsüz yumuşaması bulunmaktadır.

Cevap: B

12. I. cümledeki "devrim" kelimesinde devir- fiilinin ek alması sonucu "i" ünlüsü düşmüştür. II. cümledeki "süreçte" ve "olmuştur" kelimelerinde ünsüz benzeşmesi vardır. IV. cümlede kayıp-ı > kaybı ünlü düşmesi ve ünsüz değişimi vardır. V. cümlede "birbiriyle" kelimesinde ünlü düşmesi ve "dönüştürebilir" kelimesinde ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: C

ÇÖZÜMLER

TEST

3

1. Verilen parçadaki "sevdiği", "yaşanabileceğini", "sokağı" kelimelerinde ünsüz değişimi vardır.

Cevap: D

2. II. sözde "n" sesi türemiştir. III. sözde yapacak-ı > yapacağı ünsüz yumuşaması vardır. IV. sözde sen-a > sana ünlü değişimi ve V. sözde de-y-ecek > diyecek ünlü daralması vardır.

Cevap: A

3. A seçeneğinde kayıp olmak > kaybolmak; C seçeneğinde kıvrıl-ı > kıvrıl-; D seçeneğinde küçük-ı > küçül- ve E seçeneğinde savur-ı > savrul- fiillerinde ses düşmesi bulunmaktadır.

Cevap: B

4. "Vermesi" kelimesinde "s" harfi, "inandırıcılığını" kelimesinde "n" harfi, "engellemesine" kelimesinde "n" harfi ve "okuyucuya" kelimesinde "y" harfi kaynaştırma ünsüzüdür.

Cevap: A

5. A seçeneğindeki ünlü düşmesi "kavruk" kelimesindeki kavur- fiiline -uk fiilden isim yapım ekinin gelmesiyle; B seçeneğindeki "sararan" sarı isim köküne -ar isimden fiil yapım ekini gelmesiyle; D seçeneğindeki "kavşakta" kavuş- fiiline -ak fiilden isim yapım ekinin gelmesiyle ve E seçeneğindeki "sızlasa" kelimesi sızı ismine -la isimden fiil yapım ekinin gelmesiyle oluşmuştur. C seçeneğindeki "ağzını" ise ağız isminin çekim eki almasıyla oluşmuştur.

Cevap: C

6. I. sözde gerçek-den > gerçekten ünsüz benzeşmesi; II. sözde çok-u > çoğu ünsüz değişimi; III. sözde devrim > devrim ünlü düşmesi ve V. sözde dönme-yor > dönmüyor ünlü daralması vardır.

Cevap: D

7. Sırasıyla "yatağında, eşiği, gençliğin, kanadına" kelimelerinde ünsüz yumuşaması vardır.

Cevap: D

8. I. cümlede beyin-i > beyni ünlü düşmesi; III. cümlede çanak-da > çanakta ünsüz benzeşmesi; IV. cümlede et-enin > edenin ve V. cümlede dostuna ve üstüne kelimelerinde "n" yardımcı ünsüzü vardır.

Cevap: B

9. A seçeneğinde "olduğun" kelimesinde ünsüz yumuşaması; B seçeneğinde "şaşkın" kelimesinde ünsüz benzeşmesi; C seçeneğinde "gerçeği" kelimesinde ünsüz değişimi ve "öldürmekten" kelimesinde ünsüz benzeşmesi; E seçeneğinde "buluttaydı" kelimesinde ünsüz benzeşmesi vardır. D seçeneğinde yokluk-u > yokluğu ünsüz yumuşaması, savaş-dırma > savaşırma ünsüz sertleşmesi ve kayıp et- > kaybet- ünlü düşmesi ve ünsüz yumuşaması vardır.

Cevap: D

10. I. cümlede "derinleşecektir" kelimesinde; II. cümlede "zayıftır" kelimesinde; IV. cümlede "olacaktır" kelimesinde ve V. cümlede "ettikçe" kelimesinde ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: C

11. A seçeneğinde sahip-i > sahibi ünsüz yumuşaması; B seçeneğinde tat-ı > tadı ünsüz yumuşaması; C seçeneğinde aç-ık- > acık- ünsüz yumuşaması ve E seçeneğinde ağardık-ı > ağardığı ünsüz yumuşaması vardır. D seçeneğinde ise doğmuş-du > doğmuştu ünsüz benzeşmesi vardır.

Cevap: D

12. git-dik-in > gittiğin kelimesinde hem ünsüz benzeşmesi hem de ünsüz yumuşaması vardır. "Yapayalnız" kelimesinde pekiştirme sonucu "a" ünlüsü türemiştir. "sığamıyor" kelimesinde olumsuzluk ekinde ünlü daralması vardır.

Cevap: E

1. "kayıp" sözcüğündeki "ı" düşmüş, "p" de "b" şeklinde yumuşamıştır. "et-dik-den" kısmında ise "d"ler "t"ye dönüşerek sertleşmiştir (benzeşmiştir.)

Cevap: B

2. A seçeneğindeki "savrul-", "savur-ul"; B seçeneğindeki "kavşak", "kavuş-ak"; C seçeneğindeki "besle-", "besi-le" ve D seçeneğindeki "ilerle-", "ileri-le" şeklinde türetilirken ünlü kaybına uğramıştır. Ancak E seçeneğindeki "şehirimize" sözcüğü ünlü kaybına uğrasa da bu, türeme sırasında olmamıştır.

Cevap: E

3. "çepeçevre" sözcüğünde "çevir-e", "çevre" olarak ünlü kaybına uğramıştır. Pekiştirilirken de "e" ünlüsü türemiştir.

Cevap: A

4. B seçeneğindeki "kalbini", C seçeneğindeki "onun" ve "şarkılarını", D seçeneğindeki "odaya" ve "ikişer" ve E seçeneğindeki "bunu" sözcüklerinde kaynaştırma ünsüzü vardır. Ancak A seçeneğindeki "düşüncelerini" sözcüğündeki "in" aitlik bildirdiğinden dolayı iyelik ekidir.

Cevap: A

5. D seçeneğindeki "kanbur" sözcüğünde dudak benzeşmesi kuralına uyulmamıştır.

Cevap: D

6. A, B, C ve E seçeneklerindeki sözcüklerin kendileri uymazken D seçeneğindeki "çocuk" sözcüğü büyük ünlü uyumuna uyar ancak gelen "-ken" ekinden dolayı uyum bozulmuştur.

Cevap: D

7. B seçeneğindeki "aşk" sözcüğü tek hecelidir ve yumuşamaya (değişime) uğramaz.

Cevap: B

8. II. cümledeki "sapasağlam", pekiştirme sırasında ünlü türemesi olmuş bir sözcüktür. III. cümledeki "uyku" sözcüğü "uyu-" fiilinden türediğinden ünlü düşmesine uğramış bir sözcüktür. IV. cümledeki "at-" fiilindeki "t" harfi "-ım" ekinden dolayı değişime uğramıştır. V. cümledeki "büyücek" sözcüğü "büyük" sözcüğünden türediğinden ünsüz düşmesine uğrayan bir sözcüktür.

Cevap: A

9. A seçeneğindeki "burnumda" sözcüğünde ünlü düşmesi ve "tüttünüz" sözcüğünde ünsüz sertleşmesi, B seçeneğindeki "sana" sözcüğünde ünlü değişimi ve "unuttum" sözcüğünde ünsüz sertleşmesi, C seçeneğindeki "kitabını" sözcüğünde ünsüz değişimi, D seçeneğindeki "trafikte" sözcüğünde ünsüz sertleşmesi ve "olduğunu" sözcüğünde ünsüz değişimi vardır.

Cevap: E

10. İkilemelerde hece düşmesi (ünlü düşmesi) olmaz. D seçeneğindeki "burun buruna" ikilemesi aykırılıktır.

Cevap: D

11. "olduğunu" sözcüğünde ünsüz yumuşaması, "kalktı, uzaklaştı" sözcüklerinde ünsüz sertleşmesi, "sararmış" sözcüğünde ünlü düşmesi, "kendini, olduğunu, anlayamadan, üstünden" sözcüklerinde kaynaştırma ünsüzü bulunmaktadır.

Cevap: A

12. "ilerlerken, çepeçevre, benzeyen" kelimeleri türetilirken ünlü kaybına uğramış sözcüklerdir. "çepeçevre" kelimesinde ünlü türemesi; "çekmişti, büyülenmiştik" kelimelerinde ünsüz benzeşmesi ve "niye" kelimesinde ünlü daralması bulunmaktadır.

Cevap: B